

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๔
 อ.สีคิ้ว
 จ.ลพบุรี ๑๕๑๒๐๐
 โทร. ๐๖๖-๕๕๖๖๖๖

บันทึกข้อความ

Handwritten signature and date: ๑๕ มิ.ย. ๖๒

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ

ที่ กษ.๐๒๑๒/ว.๑๔๖๔ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและฝนทิ้งช่วงปี ๒๕๖๒

ด่วนที่สุด

เรียน ผอ.สวส./สวร./กกย./สวพ. ๑ - ๘

เพื่อโปรดดำเนินการตามบัญชา อธก. ในข้อ ๓, ๙ และ ๑๐ ข้างต้น และโปรดแจ้งหน่วยงานในเครือข่ายทราบและถือปฏิบัติด้วย

Handwritten signature

(นางพิสมัย จันทน์ภู่)
 ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ
 ๑๓ มิ.ย. ๖๒

ที่ กษ.๐๔๒๐/.....
 เรียน ผอ.สวพ.๔/ผชช./ผอ.ศวพ./ศพก./ผอ.กลุ่ม

- เพื่อโปรดทราบ
- เพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ
- เพื่อโปรดทราบและดำเนินการ
- เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ
- ข้อเสนอแนะ.....

Handwritten signature and date: ๑๕ มิ.ย. ๖๒

(นายบุญชู สายธนู)
 ผู้อำนวยการกลุ่มประสานและบริหารนโยบาย รักษาราชการแทน
 ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานแผนงานและโครงการพิเศษ โทร ๐๒-๒๕๑๙๙๕๕๙
ที่ กษ ๐๒๑๒/ว๖๕๒๕ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและฝนทิ้งช่วง ปี ๒๕๖๒

เรียน อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ด้วยประกาศกรมอุตุนิยมวิทยา เรื่อง การเริ่มต้นฤดูฝนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ ระบุ ฤดูฝนปีนี้ได้เริ่มขึ้นแล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และจะสิ้นสุดประมาณกลางเดือนตุลาคม โดยช่วงต้นฤดู ฝน (ประมาณกลางพฤษภาคม – มิถุนายน) ปริมาณฝนรวมจะต่ำกว่าค่าปกติ ส่วนช่วงกลางฤดูฝน (กรกฎาคม– สิงหาคม) และช่วงปลายฤดูฝน (กันยายน–กลางตุลาคม) ปริมาณฝนรวมส่วนใหญ่จะใกล้เคียงค่าปกติ สำหรับ เดือนสิงหาคมและกันยายน ซึ่งเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นที่สุด มีโอกาสสูงที่จะมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อน ผ่านประเทศไทยตอนบน โดยจะส่งผลให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากในหลายพื้นที่ และ อาจก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก รวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้ในบางแห่ง ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมการรับสถานการณ์ อุทกภัยและฝนทิ้งช่วง ที่อาจจะเกิดขึ้นในห้วงเวลาดังกล่าวและตลอดช่วงฤดูฝนนี้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้นำกรอบแนวคิด เรื่องการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) และการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณ ภัย (Disaster Risk Management) กำหนดแนวทางการดำเนินการ แบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. ก่อนเกิดภัย : การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction)

๑.๑ การป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention & Mitigation)

๑) มาตรการที่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทานเพื่อป้องกัน อุทกภัย/ภัยแล้ง การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันดินโคลนถล่ม

๒) มาตรการที่ไม่ใช่โครงสร้าง ได้แก่ วางแผนการจัดสรรน้ำ วิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง เพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนพร้อมแผนบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยง ดังกล่าว แผนปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยฝนทิ้งช่วงและเติมน้ำในแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้อย

๑.๒ การเตรียมความพร้อม (Preparedness)

๑) การปรับตัว ได้แก่ การให้คำแนะนำการเริ่มต้นการเพาะปลูกในฤดูกาลผลิต ปี ๒๕๖๒/๖๓ การส่งเสริมอาชีพเสริมหรือวิสาหกิจชุมชนให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ การปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การปรับปรุงปฏิทินการเพาะปลูกเพื่อลดความเสี่ยง จากอุทกภัย

๒) การเตรียมรับมือกับภัยพิบัติ ได้แก่ การแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำ การเตรียมพร้อม ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องจักร ยานพาหนะ การสำรองเสบียงสัตว์ วางแผนการอพยพสัตว์และการจัดเก็บ พันธุ์พืช การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ให้เป็นปัจจุบัน การจัดทำแผนปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านการเกษตร เช่น แผนเผื่อระวังและติดตามสถานการณ์เพื่อป้องกันโรค ระบาดพืชและสัตว์ แผนการจัดหน่วยเฉพาะกิจลงพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ ประสบภัย แผนการอพยพสัตว์สู่ที่ปลอดภัยหรือจุดอพยพ และหน่วยดูแลสุขภาพสัตว์ แผนการสำรวจและ ประเมินความเสียหาย วิธีการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และแผนสร้างการรับรู้ให้ เกษตรกรรู้จักเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยพิบัติ

๒. ขณะเกิดภัย : การจัดการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management)

๒.๑ การเผชิญเหตุ (Response) ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำหลากและน้ำท่วมขัง การติดตั้งเครื่องจักร (เครื่องสูบน้ำ เครื่องผลักดันน้ำ) เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ การเสริมตลิ่ง ทำนบดิน กำจัดเศษซากพืชกีดขวางทางระบายน้ำ แจ้งเตือนเกษตรกร

๒.๒ การบรรเทาทุกข์ (Relief) ได้แก่ แจกจ่ายเสบียงสัตว์ อพยพสัตว์สู่ที่ปลอดภัยหรือจุดอพยพ และดูแลสุขภาพสัตว์ เก็บเกี่ยวผลผลิต เก็บกู้พันธุ์พืช จัดหน่วยเฉพาะกิจลงพื้นที่ประสบภัยเพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกร สำรวจและประเมินความเสียหายเบื้องต้น รายงานสถานการณ์

๓. หลังเกิดภัย : การฟื้นฟู (Recovery) และสร้างใหม่ให้ดีกว่าเดิม (Build Back Better)

๓.๑ การซ่อมสร้าง (Reconstruction) ได้แก่ การประเมินความเสียหายและซ่อมสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน การป้องกัน รักษา และกำจัดโรคระบาดที่เกิดจากน้ำและพืชผลการเกษตร การฟื้นฟูพื้นที่การเกษตร

๓.๒ การฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) ได้แก่ การวิเคราะห์ความเสียหาย (Damages) และความสูญเสีย (Losses) ด้านการเกษตรที่เกิดจากภัย การประเมินความต้องการ/จำเป็นในการฟื้นฟูหลังเกิดภัย การช่วยเหลือเยียวยาตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ กลไกการบริหารจัดการสถานการณ์ ระดับกระทรวง คือ ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร (กษ.) ระดับจังหวัด คือ ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร (จังหวัด) และคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ (อพก.) และเพื่อให้การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติด้านการเกษตรในช่วงฤดูฝนปี ๒๕๖๒ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอให้หน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้กรมชลประทาน วางแผนการจัดสรรน้ำ แผนบริหารจัดการน้ำหลาก ติดตาม เฝ้าระวังวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณฝน ปริมาณน้ำท่า พื้นที่เสี่ยง เพื่อประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรที่อาจจะได้รับผลกระทบ รวมทั้งเตรียมความพร้อมทรัพยากร เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติบรรเทาภัย

๒. ให้กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การยางแห่งประเทศไทย ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ

๓. ให้กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม ประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง โดยให้ประสานเตรียมการป้องกันพื้นที่เกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีพืชผลที่มีมูลค่าและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเฝ้าระวังการเกิดโรคระบาดพืชหรือศัตรูพืช

๔. ให้กรมการข้าว ประเมินสถานการณ์และเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย

๕. ให้กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร ผลิตชุดความรู้ และสร้างการรับรู้และความเข้าใจถึงความเสี่ยงและผลกระทบ รวมทั้งวิธีการปรับตัวให้เหมาะสม เช่น การปลูกข้าวเปียกสลับแห้ง เพื่อให้เกษตรกรได้ตระหนักโดยศึกษาข้อมูล ภูมิอากาศ สถานการณ์น้ำ ก่อนลงทุนเพาะปลูก จัดทำแผนการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากการปลูกข้าวที่ใช้น้ำมากไปสู่การปลูกที่ใช้น้ำน้อย และกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ที่ชัดเจน

๖. ให้กรมประมง ตรวจสอบฟาร์มเลี้ยงสัตว์ดูราย (จระเข้) กุ้ง เจ้าหน้าที่ให้เฝ้าระวัง แจ้งเตือนสถานการณ์น้ำ รวมทั้งเตรียมความพร้อมเรือตรวจการขนาดต่างๆ และเจ้าหน้าที่ สนับสนุนการปฏิบัติในพื้นที่ประสบภัย ตลอดจนเฝ้าระวังการเกิดโรคระบาดสัตว์น้ำ

๗. ให้กรมปศุสัตว์ ประเมินสถานการณ์และจัดทำแผนอพยพสัตว์ในพื้นที่เสี่ยง พร้อมจัดเตรียมบุคลากร เสบียงสัตว์ เวชภัณฑ์ ให้เพียงพอและสอดคล้องกับสถานการณ์ รวมทั้งการเฝ้าระวังการเกิดโรคระบาดสัตว์

๘. ให้กรมพัฒนาที่ดิน ประเมินสถานการณ์และเตรียมความพร้อมเพื่อสนับสนุนการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่เกษตรที่ประสบปัญหาน้ำท่วมขัง

๙. ให้ทุกหน่วยงาน สนับสนุนการปฏิบัติของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง/จังหวัด/อำเภอ/ท้องถิ่น

๑๐. ให้ทุกหน่วยงาน สนับสนุนข้อมูลความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการดูแลรักษาผลผลิตทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย และขอแนะนำการเริ่มการเพาะปลูกข้าวในช่วงฤดูฝน เพื่อวางแผนทำการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณฝนในพื้นที่ ให้กับหน่วยงานระดับพื้นที่ ดังนี้

● พื้นที่ในเขตชลประทาน

- พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา พื้นที่ลุ่มต่ำ หุบบางระกำ พื้นที่ ๐.๓๘๒ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ พื้นที่ลุ่มต่ำตอนล่างของลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ พื้นที่ ๑.๑๕ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ พื้นที่ดอน พื้นที่ ๖.๐๙๘ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่กรกฎาคม ๒๕๖๒

- พื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง พื้นที่ลุ่มต่ำ พื้นที่ ๐.๐๘ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ พื้นที่ดอน พื้นที่ ๐.๘๐ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

- พื้นที่โครงการชลประทานอื่นๆ จะดำเนินการตามมติคณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC) ของแต่ละพื้นที่ คาดว่าจะประชุมแล้วเสร็จภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ โดย ภาคเหนือ พื้นที่ ๒.๒๑ ล้านไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ ๓.๔๑ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ภาคกลาง พื้นที่ ๐.๔๗ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่กรกฎาคม ๒๕๖๒ ภาคตะวันออก พื้นที่ ๐.๙๓ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ ภาคใต้(ฝั่งตะวันตก) พื้นที่ ๐.๐๓ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่ต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ ภาคใต้(ฝั่งตะวันออก) พื้นที่ ๐.๖๔ ล้านไร่ แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๒

● พื้นที่นอกเขตชลประทาน แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตามฤดูกาลปกติ ประมาณกลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ในพื้นที่ภาคใต้(ฝั่งตะวันออก) แนะนำให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้ตามฤดูกาลปกติ ประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๖๒

๑๑. ให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๑๐.๑ จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำหลาก และแผนปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านการเกษตร นำเสนอ (อพท.) เพื่อรับทราบแผนและแนวทางการแก้ไขปัญหา

๑๐.๒ ตรวจสอบบัญชีทรัพยากร เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ บุคลากร ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สามารถออกปฏิบัติได้ทันทีที่มีแนวโน้มเกิดสถานการณ์ รวมทั้งทดสอบช่องทางสื่อสารระบบขอรับการช่วยเหลือระหว่างหน่วยงาน

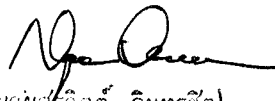
๑๐.๓ จัดหน่วยเฉพาะกิจ โดยแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบและพื้นที่ เพื่อให้คำแนะนำการเตรียมการป้องกัน การดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพ รวมทั้งสำรวจและประเมินความเสียหายเบื้องต้น ตลอดจนความต้องการความช่วยเหลือด้านการเกษตร

๑๐.๔ สร้างการรับรู้และความเข้าใจถึงความเสี่ยงและผลกระทบ และคำแนะนำการเริ่มการเพาะปลูกข้าวในช่วงฤดูฝน เพื่อวางแผนทำการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณฝนในพื้นที่ ให้กับหน่วยงานระดับพื้นที่

๑๐.๕ ให้ประสานการปฏิบัติงานและสนับสนุนการดำเนินงานของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ระดับจังหวัด อำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๐.๖ ให้รายงานสถานการณ์อุทกภัย/ดินโคลนถล่ม ฝนทิ้งช่วง การประเมินความเสียหายด้านการเกษตร (ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือ ต่อศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร (กษ.) ผ่านทางโทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๖๒๙๙๖๖๐ , ๐๒-๒๘๑๙๔๐๑ และทาง E-mail : disas.flood@gmail.com จนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(นางนงนุช จินตนาชิต)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมวิชาการเกษตร
กองบริหารการเกษตรและสหกรณ์
๔๕๐๓
๕ มิ.ย. ๖๒
๕ มิ.ย. ๖๒

นางศ.

ศรีอภิญญา / ๒๒ มิ.ย. ๖๒
๕ มิ.ย. ๖๒

ห้องอธิบดี
เลขรับ ๔๔๖๘
วันที่ ๕ มิ.ย. ๖๒
เวลา ๑๓.๓๖ น.

นางสาวเสริมสุข สลักเพชร
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ฝ่ายบริหารทั่วไป
กองแผนและวิเคราะห์
๔๕๓๗
รับที่ ๕ มิ.ย. ๖๒
วันที่ ๕ มิ.ย. ๖๒
เวลา ๑๕.๑๓ น.

นาง.กน.

เสนาบดี

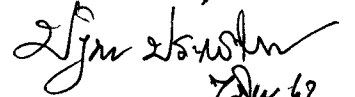
จรูญ

(นางทิสสมัย จันทน์มิ่ง)

ผู้อำนวยการกองแผนงาน ๖ มิ.ย. ๖๒

เรียน คุณเกรียงศักดิ์

เพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวปัทมา ประภาสวัต)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล